

Miscanthus prachtriet

Baudewijn Odé & Ruud Beringen, FLORON

Soorten van het genus *Miscanthus* (prachtriet) worden de laatste jaren in toenemende mate als siergewas of als energiegewas in Nederland aangeplant. Het aantal waarnemingen van verwildering neemt de laatste jaren toe. Maar het determineren van de precieze soort is nog best lastig.

Herkenning

Prachtriet is een geslacht met 14 soorten uit de grassenfamilie. Het oorspronkelijke verspreidingsgebied omvat zuid-oost Azië. Het zijn forse, overblijvende grassen die wel 1,50 tot 4,00 meter hoog kunnen worden. De bladen zijn breed, vlak, ongeribd en hebben meestal een opvallend lichtgekleurde middennerf. De glanzende, pluimvormige bloeiwijze is vrij karakteristiek en bestaat uit meerdere aarvormige deelbloeiwijzen met paarsgewijs geplaatste aartjes. De vruchten zijn aan de voet omgeven door vruchtpluis en worden door de wind verspreid.

Miscanthus soorten in Nederland

Miscanthus sinensis wordt vooral als sierplant aangeplant. Van deze soort zijn vele tientallen cultivars in de handel. Ook *Miscanthus sacchariflorus* wordt door enkele kwekers aangeboden. De laatste jaren wordt de kruising tussen beide soorten, *Miscanthus x giganteus*, verbouwd als energiegewas en voor biomassa. De planten worden voor het uitlopen in het voorjaar afgemaaid en het maaisel wordt gebruikt voor energieopwekking, als grondstof voor papier en bioplastics en als stalstrooisel. Bij Schiphol wordt dit gewas verbouwd omdat het een voor ganzen een totaal ongeschikt biotoop vormt, waardoor de ganzen uit de buurt van de vliegtuigen worden gehouden. *M. x giganteus* wordt wel aangeduid met olifantsgras, wat verwarrend is want met deze naam wordt ook de Afrikaanse soort *Pennisetum purpureum* aangeduid.

De eerste waarnemingen van verwilde prachtrietplanten dateren uit de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw. De laatste jaren neemt het aantal waarnemingen sterk toe. Het is bij deze vondsten niet altijd duidelijk of de groeiplaatsen spontane vestigingen uit zaad zijn dan wel ontstaan uit tuinafval of door stort van grond met wortelfragmenten. *M. x giganteus* is een steriele hybride en vermenigvuldigd zich alleen vegetatief. *M. sinensis* en *M. sacchariflorus* produceren grote hoeveelheden zaad, maar

Bloeiwijze *Miscanthus sinensis* in de winter. (Foto: R. Beringen)

Miscanthus langs een sloot in het Amsterdamse Bos. (Foto: B. Odé)

buiten het oorspronkelijke verspreidingsgebied lijken deze soorten zich toch voornamelijk vegetatief te verspreiden. Er zijn aanwijzingen dat *Miscanthus sinensis* zich in Nederland ook door middel van zaden kan verspreiden. In een perk naast het Natuurplaza in Nijmegen, waar verschillende cultivars van *M. sinensis* naast elkaar zijn aangeplant, zijn in ieder geval jonge planten gesignaleerd.

Invasiviteit

In verschillende landen worden *M. sinensis* en *M. sacchariflorus* als invasief beschouwd. In de VS staan beide soorten in enkele staten te boek als "potential invasive". Ook in enkele Europese landen als Duitsland en Italië worden deze soorten als (potentieel) invasief beschouwd. De zaden kunnen door de wind over grote afstanden verspreid worden. Eénmaal gevestigd zijn de groeiplaatsen zeer bestendig en onder gunstige omstandigheden (voedselrijk en vochtig) breiden ze zich vegetatief gestaag uit. Tussen de dichte en hoog opgaande vegetaties houden maar weinig andere soorten het uit. De door de wind verspreide zaden zijn klein zijn en bevatten weinig reservevoedsel. Hierdoor kunnen de planten zich alleen vestigen in verstoorte pioniermilieu's, waar kiemplanten weinig concurrentie ondervinden van andere soorten.

Determinatie

Omdat de prachtrietsoorten sterk op elkaar lijken en omdat er geen of weinig Nederlandstalige determinatietabellen zijn voor dit geslacht is het mogelijk dat niet bij alle waarnemingen de *Miscanthus*-soorten goed op naam zijn gebracht. Tot we een goede determinatiesleutel hebben geldt voor prachtriet dan ook dat het belangrijk is om materiaal van bloeiende, ogenschijnlijk spontaan gevestigde planten, ter determinatie toe te sturen aan het Nationaal Herbarium in Leiden.

Herbariummateriaal verzamelen, zie:

<https://science.naturalis.nl/en/research/flora-of-the-netherlands/herbariummateriaal-verzamelen-nog-van-deze-tijd/>